

Nro. 26.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Septembernek 29-dik napján 1797-ik
esztendőben.*

B é t s.

A Császári Királyi Apostoli Felség valóságos Titok Tanátsossának, és a' Magyar Országai Septemviralis Tábla Assessorának, M. Gróf *Rádai Rádai Gédeon* Ur Ő Excellájának, a' *Torontal* Vármegyében lévő *Csanád* nevezetű Cameralis Jósza- gat; a' *Sz. István* Rende Kommandatora, a' Cs. K. Apostoli Felség valóságos Udvari Tanátsossa, a' Magyar Országai Udvari Cancellarián Referenda- rius, és a' *Békés* Vármegye Fő-Ispánnya *Eötve- nesi Lovász Sigmund* Úrnak, a' *Temesvár* Várme- gyében fekvő *Reszinez* nevezetű Cameralis Jósza- gat; M. Báró *Szörényi József* Úrnak, a' *Torontal* Vármegyei *Botsárd* nevezetű uradalmat; a' Ma- gyar Országai Királyi Helytartó Tanátsnál lévő

C c

Tanátsos, *Borsodi Latinovich János* Úrnak, a' *Borsod* Vármegyében lévő *Rattymár* nevezetű Cameralis Jólzágat; a' Császári Királyi és Apostoli Felség Tanátsossa, a' *Sz. István* Rittere, és a' *Dalmátzia*, *Kroáztia*, *Sclávonía* Vice Bánja, *Komori Bedekovich Antal* Úrnak, a' *Varasdi* Vármegyében lévő *Cziglineze* nevezetű Fiscalis Portziot; a' Magyar Ország két fő törvényes tábláknál, a' szegények szó szollojakúl rendeltetett *Török Sigmund* Úrnak, az *Arad* Vármegyében lévő *Solymos* és *Buesova* nevezetű Cameralis Jólzágokat; *Risz Andrásnak* a' *Temesvár* Vármegyében lévő, *Petrovozzelló* nevezetű Cameralis Jólzágat; és végtére *Újhelyi* Polgár *Sava Vukovitsnak*, a' *Torontal* Vármegyében lévő *Csepszá* nevezetű Jólzágat méltoztatott Ő Felsége nagy kegyelmesen conferalni.

Császári Királyi Titok Tanátsos, Gróf *Battyáni Tódor* Úr Ő Excellentiája, egy olyan vizi machinát találván fel, és tulajdon nagy költségével készítettvén, a' mellyel a' viz folyásával szembe, fel-felé, minden emberi kéz segedelmén kívül lehet menni, ezen machinájával az úgy neveztetett *Brigitten-Au* mellett le-folyó Duna vize ágán, a' leg első probáját ezen hónapnak 17-kén tétettette-meg. — Ezen machinára, ámbár 700 másánál több tereh rakottatott réá, és utánna is, leg alább 450 másánnyi tereh köttetett legyen is, még is mindazonáltal, azon nagy terével együtt, az azt szemlélok bámulására, a' viz leg sebbesebb folyamátján is olyan könnyen ment fel-felé, mintha réá semmi tereh nem rakattatott volna. — Ezen egynéhány esztendők alatt nagy költséggel készítettett machinájával, a' fenn említett Gróf Úr Ő Excellentiája, semmire egyébre nem tzelozott, hanem hogy egy olyan machina tökéletességre való vitettetésével, a' vizen való kereskedést könnyebbé tévén, ez által a' Statusnak hasznat ferezhessen.

Batáviai Respublika.

Hágából Sept. 10-kén. A' mi *Texeli* flottánk olyan előre való vigyázattal vagyon, a' millyen-

nel lenni lehetséges, a' mellyre annyival is inkább nagyobb szükség vagyon, mivel az Anglusok, az Admirál *Duncan* flottájához, a' végett küldtettenek egynéhány bombárdirozó hajókat, hogy azokról ki-lövetett bombik által, a' mi hajóinkat fel-gyújtattassák. Az Anglusok ezen tselekedetéről, tudósittást vévén Admirál de *Winter*, ő is a' Hollándiai flottákat, azonnal tsatázni való rendbe állította-ki, mellyet az Anglusok meg-értvén, ők is arra vissza húzták magokat, és ezután a' Hollándiai flotta is, a' maga elébbeni helyire vissza ment. Minthogy a' Batáviai nemzeti gyűlésnek új Constitutiókat kelletik projectalni, azért azon igyekeznek, hogy azt mentől rövidebb idő alatt tökéletességre vihessék, de még a' nemzeti gyűlés egymás között meg nem egyezhetett: A' 16,000 emberekből álló szározon lévő trupjaink, mellyek a' flottánkba bé-szállattanak vala, újra ki-szálván a' szározra, e' szerént az Anglia ellenvaló rettenetes készületeinknek immár vége vagyon. — A' *Lilléi* békességes tractában, azért adják elé magokat leg nevezetesebb akadályok, mivel az Anglusok nem akarják a' Hollándiaiak minden elvesztett birtokaikat vissza adni. — A' mi (*Hollándiai*) igazgató székünk, a' békesség megszerzésére való nézve, úgy tettik hogy kész volna nevezetes áldozatot tenni, tsak hogy a' maga Coloniájinak ha tsak egy részét is vissza kaphatná, mivel jól látja azt, hogy a' háború folytatásából, véghetetlenül nagyobb kára lesz nékie, mint sem ha a' békesség megszerzéséért, most valamelly nevezetes áldozatot tészen. — Itten *Hágában* úgy hirlelik, hogy a' békességre való nézve már réá alatt volna Anglia arra, hogy a' Frantziák elvesztett birtokait vissza adja, mennyiben legyen igaz ez a' hir, azt a' következő idők és történetek mutatják-meg.

Frantzia Ország.

Minémü következései lesznek, a' Frantzia Országi leg újjabb Revolutiónak? hogy lesz a' *Páris* dolga? ez iránt, mint szintén az éh tyúk

a' t—ra, rá függesztetett, és ki-tátott szájjal néz-
nek *Párisra* az újságokat tudni kívánók. — *Pá-
risból* Sept. 11-kén azt írják, hogy még addig ott
mindenek tsendességben vóltanak, és a' dolgok
a' magok elébbeni folyásokba eredtenek, és hogy
ott is mindenütt, inkább az ujságon való kapást,
hogy sem mint a' nyughatatlanságot lehet tapaszt-
alni, úgy annyira, hogy a' tsak egynéhány na-
pokkal az előtt történt Revolútió, úgy tettik,
mintha hat vagy hét hónapokkal történt vólna
ez előtt. — De azonban a' politzáj, mindenekre
ki-nyilt szemekkel vigyázni el nem múlatja. — Az
Olasz Országi ármádiák Generálstabja fő vezére,
Generál *Berthierről*, a' fennebb említett napon, an-
nak kezdett vala hire futamodni, hogy ő *Párisba*
meg-érkeztén, a' Frantzia Ország, és Austriai kö-
zött való békességbéli utólsó és meg-határozó
tractatusokat vitte vólna el oda magával, de hogy
az iránta már szárnyára költ ezen hir, igazé vagy
nem? mi erről meg-határozott feleletet nem ad-
hatunk. — A' két újj Directorok, u. m. a' *Douai*
Merlin, és *François de Neufchateau*, (kinek veze-
ték nevét, a' közelebb ment postával, a' barna
paripa a' táskájából ki-találta vala ejteni), midön
a' magok hivataljokba bé-iktattattanak vólna, a'
környülállásokhoz képest intézett beszédeket tar-
tottanak, mellyekre a' Praeses tévén feleletet, an-
nakutánna a' Királyság, és az Anarchia ellenvaló
hiteket tették-le; ezen *solennitas* kezdete, és vég-
zése alkalmatosságával is pedig, a' Directorium
palotája kertyebe ki-szegzett ágyúk, kegyetlenül
durrogtanak. — Br. *Goyer* Justitz-Ministerré, Br.
Guinguemer az Ország belső dolgaira ügyelő Mi-
nisterévé, a' *Lagarde* helyibe pedig, Generál-Se-
cretariussá *Daunon* tétettetett. — Az Orzágon
kívül lévő dolgokra ügyelő Departementum iránt
az a' hir, hogy az is újj lábra fogna állittatni.

A' mint a' Sept. 12-kén költ levelek hirlelik,
a' Frantzia Országban benn való truppoknál lévő
Generálok, és több más hadi tisztek közül, a' Di-
rectorium hivataljoktól igen sokat meg-fosztott,
ezek között vagyon a' többek között a' *Strafsz-*

burgi vár Kommandánsa *Bernier* is. — Azok az Emigránsok, a' kik a' két tanács által ki-adattott szabadság szerént, a' magok hazájokba visszatértenek vala, már most a' Departementumokban erőssen kezdettettek fel-kerestetni. — A' Directorium pedig nagyon vigyáz magára, annyival is inkább, mivel a' Sept. 4-kén történt dolgokon való kedvetlenségeket, egynéhány Departementumok ki-jelentették. — Az *Allier* Departementuma, a' Directorium egész tselekedete ellen protestált. A' *Rouenbe* futott Deputatusok, és az ügy nevezetett mérsékletes részben lévők dolga hogy foglenni, ez iránt sokan kezdettének curiosusok lenni. — Némelleyek azt mondják, hogy az Exdeputatus *Carnot* is közöttök volna. — A' *Dümourier* iránt való az a' hír, hogy Sept. 4-kén *Párisban* vólt, és hogyha a' város kapuja tsak fél órával hamarább zárottatott vólna bé, *Dümourier* is a' keletzébe esett vólna, a' tsalhatatlan igazságok közü nem számláltathatik. Azok a' Proclamatiók, mellyek a' Directorium parantsolatjára, a' *Páris* utzájin szerte széjjel fel-raggattattanak vala, sok helyekről le-szaggattattak. — Egy rendkívül való Kurir, *Párisba* azt a' hirt vitte magával, hogy a' *Bonaparte* parantsolatjából, a' melly két colonnék *Marseillébe* mentenek vala bé, ott igen nagy vérontást tsináltak, a' Respublika ellenségeit, mind egy lábíg le-vagdálván, vagy pedig öszve lövöldözvén őket, a' melly két colonnéknak olyan rendelések vólna, hogy Frantzia Ország déli részit rendre vévén, azt a' Respublika ellenségétől tisztítsák meg.

A' *Lyonban* találtatott, hazájokba visszatért papokat, vólt nemeseket, és Royalistákat mind árestáltatták. — A' Directorium parantsolatjára, hogy *Udinéban* Generál *Clarké* is árestáltassék, azt némelleyek azon okból kezdették kétségbe hozni, mivel ő *Bonaparténak* nagy lelki barátja. — Az ifjabbik- vagy az 500 személyekből álló tanács, mellynek most alig vagynak 200-nál több tagjai, a' Frantzia nemzethez, egy olyan Proclamatiót adott-ki, a' mellyben a' Directorium Sept. 4-kén

tett tselekedeteit mind helyben hagyta; ezen Proclamatio végén pedig az említett tanáts olyan bizonyossá való tételt tett, hogy ő most, az Ország jövedelme rendbe való szedésiben, és az armádiáknak ígért jutalmok', mindenek felett pedig a' jó békesség dolgában foglalatoskodik. — Megválnak már majdég, hogy az ifjak tanátsa szerentséscbb léfzené ezután az Ország jövedelme jobb rendbe való vételibe, mint addig, mig benne az ügy neveztetett mérsékletes rész uralkodott, a' mellynek idejében, az Ország jövedelme állapotja, már rosszabb lábon tellyességgel nem állhatott. — De nagyon meg-ütközött ezen tanáts, a' Directorium azon projectumában, melly szerént ő jónak tartaná lenni, újra pappiros pénzt erefzteni ki a' folyamotjába.

A' Directorium, Sept. 10-kén, egy követtsége által az 500 személyekből álló tanátsnak, a' *Moreau Straszburból* Fructidornak 17-kén *Barthelemy*hez irt azon levelét közlette, a' mellyben *Moreau*, ezen vólt Directorral, a' *Pichegrü* principumai, caractere, és hivsége iránt való gyanúját közlette, e' mellett pedig olyan el-fogott Correspondentiáról is emlékezett, a' mellyből a' *Condé* Hertzeggel való egyet értése, a' Frantzia Respublikához való hivségtelensége, *Enghiennel*, és az Emigransok több fejeivel alattomban tartott szoros barátságával vádoltathatott. — Ezen leveliben *Moreau* azt a' meg jegyzést tette, hogy minékutánna *Pichegrü* a' maga el-botsáttatása iránt engedelmet nyert vólna, a' *Párisi* utjára 900 Louisdorokat vett a' kezihez. — Már most az öfzve esküvés egésszen világosságra jövén, *Moreau* azért hivattatott *Párisba*, hogy a' maga levelét *per longum et latum* magyarázza-meg. — A' láb alóll elébb állott, vagy imitt amott bukáló, de condemnaltatott Deputatusok iránt olyan parantsolat adattatott ki, hogy akár hol találtassanak-meg, azonnal fogattassanak-el.

A' *Redacteur* nevezetü *Párisi* újság levél tartása szerént, még sem újj Justiz-Minister nem té-

tetett, sem pedig az Ország belső dolgaira ügyelő Ministerévé, még senki ki nem neveztetett. — Sept. 12-kén estvéli 10 órakor még nem érkezett vala meg *Moreau Párisba*, és a' mint a' *Redateur* nevezetű újság levél hirteli, az *Orléánsi* Hertzeg özvegyének meg-engedettett, hogy számkivetésbe Spanyól Országba küldetessék. — A' *Londonban* volt utólsó követ, *Marquis de los Cásas* onnan *Párisba* meg-érkezett, nem különben *Cabarrus* is *Hollandiából*, a' kit a' Spanyól Király, a' közönséges Congressusba küldött vala, de onnan visszahivattatott. Ezek mind ketten Sept. 14-kén indultanak *Párisból Madrid* felé. — A' *Párisi* újság írók közül egyik azt írja, hogy a' számkivetésre condemnantattak *Madagascárba*, másik azt erőssitti, hogy nem *Madagascárba*, hanem *Saljennébe*, a' harmadik leg igasságosobbnab tettzőnek lenni állítja azt, hogy mivel ők *Belleilébe* vitettetenek, tehát mihelyt a' környülállások meg-engedik, azonnal az északi *Amérikába* vitettetnek, mellyet a' *Frantziáknak* a' *Portugallusok* engedtenek vala által. Az *Amérikai* 3 *Commissariusok* közül az egyik *M. Marschall*, a' kik az *Amérikat* egyesült *Statusok*, és a' *Frantzia Ország* között tartatandó tractatusban fognak meg-jelenni, *Hollandiába* meg-érkezett, ki is *Pinkneyvel*, a' kit a' *Frantzia* igazgató szék, tellyes hatalommal biró *Ministernek* lenni már egyszer nem akart vala meg-ismérni, minden haladékon kívül *Párisba* fog menni. — A' harmadik *Commissarius* iránt olyan vélekedéssel vagynak, hogy az, egyenesen *Frantzia Ország* felé vészti a' maga utját, de réájja tellyeséggel semmit nem fognak várakozni, és a' tractatushoz nálla nélkül is hozzá kezdenek, mivel *M. Marschallnak* olyan tellyes hatalom van adatatva, hogy *M. Pinkneyvel* együtt, az ő *Collégájokon* kívül is tractálhatnak.

A' *Pichegrü* meg-találtatott levele 1795-ben irattatott vala. — Egymás levelet pedig a' mint a' közelebb ment *Kurirban* is, rövideden említettük vala, *Hertzeg Condé* irt vala, az 500 személyekből álló tanáts tagjához *Imbert Colomez-*

hez, a' mellyből ki-tettzik, hogy *Imbert Colomez*, a' XVIII-dik *Lajos Lyoni Agense* vólt. — A' harmadik rendbéli irás, a' *Düverne de Presse* az iránt való ki-jelentését foglalta magában, hogy a' XVIII-dik *Lajos Agensei*, a' törvénytévő test tagjai közül 184-hez, tellyes bizodalommal lehetnek, a' kiknek az a' planumok: hogy a' Directoriumat meg-öldökölvén, annak helyibe a' Királyságot állítsák-fel, a' ki mellett a' vének tanátsából két tanátsosok, és rajtok kívül még az 500 személyekből álló tanáts is meg-maradjon. — A' Directorium előre való készülleteiből némelleyek azt magyarázzák, hogy ő, még valami magát ki-üthető veszedelemtől tartana. — Az egy harmad rész újj Deputatusok, a' kiknek választatások helyben fog hagyattatni 70-nen vagynak, kik is midőn a' Respublika mellett, és annak ellenségei ellenvaló hiteket le-tették vólna, *Jourdán* az oldalára kötött kardjához kapván ezt mondotta: En a' kardamra esküszöm. — *Párisba* némelleyeknek azért veszett-el a' békességhez való remény-ségek, mivel a' következő hadra újj készülteket látnak tétettetni, és e' mellett a' Requisitionok is meg-tétetni el nem múlattatnak. — A' Directoriumban az a' kérdés találván fel-tétettetni, hogy ha a' számkivetésre íteltetett izemélyek közül, valaki Frantzia Országba újjra visszátérni mérészlene, azzal minémű büntetésre tenné magát méltovább? Ezen kérdés, a' meg-fontolás, és a' reáteendő vélekedés végett, egy Commissionának adat-tatott által. — A' közelebbről lenni akart Revolutió iránt folytatott leveledzések, nem rendesen való irás által folytattattanak, és azokban egynek is, nem a' maga valóságos neve lévén belé tétettetve, ezek miatt némelley levelek tsak nem egészen olvashatatlanokká, mások pedig, megmagyarázhatatlanokká tétettettek.

Olasz Ország.

A' már most *Liguriai*, vagy ennekelötte vólt *Génuai* Respublikai finantziája állapotja, nyom-

tatásban adattatván-ki, a' mint abból ki-tettzik, azon Status adossága 144 millió livrákra, ennek pedig esztendeig való, 2 $\frac{1}{2}$ pro Cento interesse, 3,240,000 livrákra megyen, ide járúl még azon 5 millió livra is, a' melly szokás szerént, az előre nem tudható, vagy rendkívül való költség tételre szokott fordittatni, a' költség tételre pedig, nem lévén a' Respublikának 3,200,000 livráknál több jövedelme, a' héjjánosság ki-potlására való nézve azt találták-fel, hogy a' papoknak 10, az Apátzáknak pedig 12 klastromjaikat töröljék el, a' klastromok jövedelmeit pedig, a' Status Kassájába tévén, abból a' klastromokban vólt papoknak, mindeniknek hét hét száz, az Apátzáknak pedig, ezer ezer livrákból álló pensiót adjanak. A' *Nápolyi* Királyi Udvarnál, a' melly most *S. Leucében* múlat a' Korona Hertzeg házosságára való nézve, egynéhány hetek alatt, igen fényes innepe napok tartottattanak.

Olasz Ország széléről Sept. 12-kén ekképpen irnak: Az *Udinéi* Conferentzia még mind keményen foly, a' melly egymás után egynéhány órákig szokott tartattatni. — Sept. 1-ső napján *Paszerianóban* lévén a' Conferentzia, az egy egész óráig tartott, azon időtől fogva pedig, a' *Nápolyi* Ministernél tartattatnak a' tanátskozasok. — A' minden nap *Párisból* *Bonapartéhoz* nyargaló Kurirrok, egyik a' másiknak adják az ajtot, és hogy *Bonaparte*, jó előre tudta légyen azt, hogy mi fog *Párisba* történni, igazságnak tettző dolognak láttzik. — Az Olasz Országi Frantzia ármádiánál a' következendő háborúra való készülétek még mind tétettetnek; a' *Piémonti* truppok mozgásba eredtenek, a' mellyekről azt beszélik, hogy a' *Cisálpinai* Respublika szélin, 10,000 emberekből álló Cordont akarnak vonni, mások pedig úgy vélekednek, hogy azok, a' *Velentzei Friáulban* lévő Frantzia ármádiát akarnák meg-erössíteni. — Generál *Berthier*, Sept. 8-kán érkezett-meg *Velentzében*. — Generál *Bonaparte* felöll azt írják, hogy ő a' közelebb múlt háború folytatásával, sok nyughatatlanságokat álván-ki, e' miatt az egészsége

nagyon meg-gyengült, és gyakran vért pökik, annakokáért hogy tiszta levegőn légyen, és a' mennyire lehet, hogy a' városi meg-vezett bűdös levegőt el-kerülje, azért kíván falun lakni, a' mint ezt a' *Montebellói*, most pedig a' *Passerianói* lakása is bizonyítja. — *Passerianó*, *Udinétól* tsak egy órányira, és egy meg-lehetős magosságú hegyen fekszik, a' mellynek tiszta levegője, és igen szép ki-nézése vagyon.

Májlandból Sept. 12-kén azt írják, hogy az *Oglió* és *Pó* vizei jobb partyain lévő helységeknek majd fele része, *Brescia* tartományának azon darab részivel együtt, a' melly az *Oglió* vize jobb partyán fekszik, és a' melly a' Tirolissal határozódó *Camonica* és *Palazzuola* nevezetű völgyeket is magában foglalja, a' *Bonaparte* parantsolatjából, a' *Cisálpinai* Respublikával egyesített. — A' nemzeti kassából való mindenféle fizetések félbe szakasztattattanak. — *Mántua* vára, még eddig az előbbi állapottyában van hagyattatva. — A' *Toskánai* Hertzegség, és a' *Liguriái* Respublika között, az Országnek egy darab része iránt olyan versengés támadott, a' mellyet *ex Jure fortioris* kívánnak el-háríttatni. — Generál *Meerfeld* Septembernek 13-kán ment-el *Udinéből*, a' ki vissza fogé oda térni, vagy nem? ezt is nem lehet még tudni. — *Velentzéből* azt írják, hogy ott napról napra, mind vezettebbül folynak a' dolgok, az életre tartozó dolgok felettébb drágák, bort pedig még penzért is alig lehet találni; a' templomokat már majd mind ki üressítették, és sohólt is több ezüst edények tellyességgel nem hagyattattak, hanem, a' mellyek, az Isteni tisztelet végbe vitglire, el-kerülhetetlenül szükségések, és a' *Velentzei* tartományhoz tartozó több városok és faluk beli templomokkal is, hasonló módon tselekesznek a' *Frantziák*, — A' közelebb ment levelünkben említett *Génuai* nagy vérontás, Sept. 14-kén történt. — A' *Bonaparte* feleségit, a' ki *Velentzébe* minden meg-nézésre méltó dolgokat meg-visgált, a' *Májlandi Serbelloni*, és *Visconti* kísérték *Velentzébe*. A' tsak most említett az

szonyság, Sept. 13-kán, a' Municipalitas gyülekezetébe is elmenvén, tudván azt, hogy asszonyok melly nagyon kedvelik a' hizekedést, azért előtte is az ő férjét nagyon kezdvén ditsérni, a' többek között ilyen ki-fejezéssel éltenek; hogy azon férjfiúnak, ennekutánna *Bonaparte l'Italico*, *Olasz Országi Bonaparténak* kell neveztetni, mint szintén régentén *Scipio* is *Afrikai*, *Potemkin* pedig, *Taurusi* neveket nyertének vala magoknak.

Német Ország.

Westphaliából Sept. 16-kán azt írják, hogy a' *Flommersheim*hoz két óránnyira lévő, *Rheinbach* nevezetű városotlkában, a' maszlagos eszű lakosok, a' Respublikai igazgatást bé-akarván venni, azon helység környékeiből mintegy 40 Deputatusok jelenlétekben, a' szabadság fáját fel-ásták; így tselekedtenek a' *Koblentzi* lakosok közül is némelly meg-tébojodott eszűek, a' kik Sept. 14-kén, a' *Cisshenana* Respublikát fel-akarván állítani, a' lakosoknak nagyobb részét, és a' Magistratust is, nyomtatott írásaikkal hívogatták, a' szabadság fájának nagyobb pompával lejendő fel-állítása végett, az ő gyülekezetekbe való meg-jelenésre; mellyre a' Magistratus azonnal dobat üttetvén, a' lakosoknak azt adatta tudtokra, hogy a' Magistratus, az eddig vólt igazgatással ellenkező akármelly társaságról semmit nem tud, azért közikbe tellyességgel nem is elegyedik; e' mellett pedig, a' jámbor polgárokat arra is intettette, hogy ők magokat, semmiféle complotba tellyességgel ne elegyítsék. — A' *Koloniából* *Bonnba* vitetett Magistratualis személyek szabadon botsátattanak. — A' közelebbről *Párisba* lenni akart *Revoluciónnak* az a' következése lett, hogy a' *Rénuson* és a' *Ménuson* való szabad hajókázás megakadályoztatott vala, de a' dolgok már tsendesedni kezdvén, azt lehet reményleni, hogy az említett vizeken való szabad hajókázás is, újra fel fog állittatni.

A m é r i k a.

Philadelphiában Jul. 15-kén. A' mi Respublikánk egyesült Statussai, az ennekelötte 21 esztendővel nyert szabadságnak, mástól nem függésnek, esztendőnként meg-innepelni szokott napját, ezen hónapnak 4-kén is meg-inneplették. — A' tisztviselő személyek, egynéhány városokban, a' lakosokhoz közönségesen való beszédeket tartottanak, a' mellyekben, a' lakosok előtt, az ő Ország-lások böltsen való alkotmányát, törvényeiknek egy részre sem hajló igazságos vóltokat megditsérvén, több más jó tulajdonságokat is ele számláltanak, és a' többek között így szollottanak: Frantzia Ország tanuságra méltó például szolgálhat minékünk, a' melly nyóltz esztendők alatt ámbár nem kevésfzer nyert légyen is győzedelmet, de azon belső 'sebeit, mellyeket néki a' Revolútió okozott, tellyességgel meg nem gyógyíthatta, és néki a' Respublika ellenségei ellen, még máig is mind hadakozni kelletik. — Nékünk Amérikiaknak is, 10 esztendőkig kelletett a' szabadságért hadakoznunk, de ezen hosszú ideig folytatott háborunk alatt, bölts Constitutiókat szerezvén magunknak, azon időtől fogva tsendességben és békességben élünk. — De hogyha valamiképpen, Frantzia, vagy Spanyól Országgal, háborúba kellenék is banyalodnunk, ezen történetre is minden szempillantatban készen vagyunk, mivel a' mi Congressusunk, a' mi kikötő helyeinkben, nemtsak az hogy sok számú hadakozó hajókat készített, hanem a' dolgokat úgy rendbe szedte, hogy a' leg első jel-adásra 80,000 fegyverben gyakorlott hazafiakból álló katonákat, a' *Márs* mezeire egy summában ki-állithat, mivel békeség idején, mi tellyességgel semmi ármádiát nem tartunk; az ármádiát pedig a' mi Statusunk a' maga népességéhez képest, az ide alább meg irt *Contingentia* szerént állítja-ki: *Georgien* 1334. — *Südkarolina* 3535. — *Nordkarolina* 7268. — *Virginia* 11,150. — *Maryland* 5262. — *Delevare* 1168. — *Pensylvania* 10,696. — *Neujersey* 4,286. — *Neuyork* 7923. — *Connectient* 5860. — *Rodeiszland* 1626. —

Massachusetts 12836. — *Newhamshire* 3558. — *Vermont* 2150. — *Kentuki* 1542. — *Tennessee* 806 embereket állit-ki. — Ezek közül a' leg utolsóbb 3 Statusok, az erőssen való meg-népesedésből, egynéhány esztendőktől fogva állanak fel, és az Unióba is bé vétettettek. Hogy pedig a' mi tengeri kikötő helyeink, magokat meg-óltalmazható állapotba tehessék, e' végett a' mi Congressusunk 15,000 tallérokat adott-ki. — A' Jákobinismus szikrája, a' melly itt is imitt amott a' hammú alóll ki-kezdette vala magát ütni, szerecentsésen ki-óltattatott. — A' nemzet szabadsága innepe tartása alkalmatosságával, az egyesült Statusok zászlóján kívül, mást tellyességgel nem vólt szabad elé venni; a' szabadság fáját, vagy több a' féle fel-fuvalkodásból származott portékákat emelni, mutogatni, leg keményebben meg-tiltattatott vala. A' gondolkozás, vagy a' hit dolga, kinek kinek szabadságában áll ugyan, de a' mellett a' törvénynek, leg kissebb részben is engedelmeskednie kellett.

Dánia.

Koppenhágából Sept. 12-kén azt irják, hogy ezen hónapnak 9 és 10-ké között, arra felé, fellette nagy szélveszek lettenek vólna, a' mellyek az északi tengeren nem kevés kárt okoztanak. E' mellett azt is irják, hogy *Koppenhágába* a' matskák olyan erőssen kezdettenek dögleni, hogy Sept. elejin 7000 matskáknál többet találtak az utzákon meg-dögölve, mi lehessen ezen matskák döginék az oka, azt fel-találni, a' természet vizsgálók dolga. — A' *Dániai* Korona Hertzeg aszfony, Sept. 1-ső napján született hertzegetskeje, Sept. 11-kén reggeli 7 órakor temettetett-el *Koppenhágában*.

Török Ország.

Konstantzinápolyból Aug. 10-kén. A' *Scutáris* szép várossát egy igen szomorú történet találta a' napokban, a' melly az ide való Császári lakhely külső várossai közül, a' leg nagyobbának tartatik, és az *Asiai* földön fekszik. — Ezen város

ban, hirtelenséggel tűz támodván, de miből? azt máig sem tudják, kevés idő alatt 3000 házoknál többen porrá égtenek, és az tűz olyan dühös lángal égett, hogy annak ki-óltására, minden óltó eszközök, és maga a' Nagy Úr is, személyesen jelen lévén a' tűznél, ámbár annak ki-óltására mindeneket nogatott légyen is, de még is mindenek hafzontalanok vóltanak. — Ezen alkalmatossággal, hogy *Konstántzinápoly* is egészen el nem égett, azt egyedül a' tengernek kölfönheti, mivel a' külső városból a' szél egyenesen a' város felé vivén a' lángat, és a' tüzes szikrákat, hogyha a' széles *Canalisba* hullatt tüzeket, a' viz ki nem óltotta vólna, ha nem egészen is, de leg alább nagy része *Konstántzinápolynak* bizonyoson el-égett vólna. A' Kapitány Basa, a' ki mikor tűz támod, annak el-óltásában igen okoson szokott foglalatoskodni, a' fennebb említett égés alkalmatosságával nem vólt jelen, mivel az előtt egy hadakozó hajotskára ülvén, a' fejer tengernek napnyugoti része felé, a' *Palmaschi* erdőhez ment vala el, a' hol igen sok fák szoktanak a' Törökök számára vágattatni. — A' Kapitány Basa ide való utozására pedig az adott alkalmatosságot, hogy az említett hely lakossai, nem akarván a' Törökök számokra való fa vagatást többé meg-engedni, ezt a' Kapitány Basa, szép szerént akarta a' lakosok között el-igazittani — a' ki minekutánna onnan vissza fog érkezni, úgy szándékozik, hogy a' Török Ország szélein lévő mozgások és újjittások, de nevezetesen a' Görög nemzet között lévő fontos következű dolgokra való nézve, egy eskadronnal az *Archipelagus* felé útra induljon; erre pedig annyival is inkább ösztönöztetik, hogy a' mint értesésre esett, a' Törökök igazgatások alatt lévő Görög nemzet' eleji, nem akarnak tovább is a' Törökök igazgatások módja alatt meg-maradni.

Elegyes Tudósittások.

Generál *Moreau* Sept. 15 kén érkezett-meg *Párisba*: — Az *Orléáni* Hertzeg asszony, *Conti* Hertzeg, és *Madame de Bourbon*, Sept. 14 és 15-ke

között való éjtszakán indítottak a' magok számkivetések helye, Spanyól Ország felé, a' kik közül, a' leg előbbfzer nevezettnek, gyermekeivel együtt 100,000; a' más kettőnek pedig, mindeniknek, ötven ötven ezer livrák fognak éztendőnként fizettetni. — A' Frantzia Orzági papok, most újjonnan arra kezdettenek szorittatni, hogy a' magok iránt tudva lévő ki-jelentést, hat hónapokig való árestom, és 500 livrákból álló kész pénzbeli büntetés alatt meg tenni el ne múlassák, a' kik pedig a' magok ígéreteket valamiképpen nem teljesítenék, azonnal, számkivetésbe fognak küldtetni. — Az Orzágon kívül lévő dolgokra ügyelő Frantzia Minister Generalis Secretariussa, *Giraudet* helyibe választatott *Daunon*, a' nemzeti gyűllésnek tagja, a' Frantzia Orzági Constitutió-nak másokkal való szerzője, most pedig fő Bibliothecarius vólt. — Generál *Moreau* egy egész láda levelet küldött vala a' *Párisi* Directorium kezibe, a' mellyek a' *Pichegrü*, *Carnot*, és *Barthelemy* öszve esküvéseket bizonyítják. — A' *Strafsburgban* el-fogattatott személyek nagyobb részint szabadon bocsáttattanak. — A' *Párisban* közelebb-ről történt dolgokra való nézve, a' *Hágában* lévő Frantzia Minister, a' maga lakhelyét egészen illumináltatta vala. — Minthogy az *Allier* Departementuma, a' Directorium Sept. 4-kén történt tselekedetei ellen formaliter protestált, azért a' Directorium is annak Administratorait, a' protestatióért való büntetésül, hivataljaikból formaliter mind le-rakattatta. — Ha az ember a' *Carnot* szép hadi talentumait meg fontolja, mint a' ki a' mostani háborúban vólt minden tsatázások, ellenség megtámódása beli planumokat maga készítette vala. — Ha az ember a' *Pichegrü* győzedelmeire vissza emlékezik, mint a' ki a' Frantzia Respublika ellenségeit, a' Respublika földiről, még a' *Rénuson* is túl vissza nyomta, *Hollándiát* meg hódoltatta. — Ha az ember a' *Barthelemy* vólt politicus állapottyaira tekint, a' ki a' maga hazájára való nézve, több békességbeli tractatusokat vitt szerentsésen tökéletességre, mint az Európában lévő minden

Ministerek; midőn pedig már most a' Respublika ezen vólt nagy oszlopait, egy hitván szekerem, mint fogjokat, úgy látja az ember vitettetni, meg nem álhatja hogy *Salamonnal* így ne kiáltsan-fel: *O vanitas vanitatum!* Hijában valóságoknak hijában valósága! — A' Sept. 4-kén való Revolutió által, a' *Párisi* két tanátsból mind öszveseggel 189 Deputatusok vettettettek-ki, u. m. 135-tön az 500 személyekből álló tanátsból, 54-gyen pedig a' vének tanátsából, a' kik rész szerént számkivetésre condemnáltattak, rész szerént pedig láthatatlanokká lettenek, vagy pedig a' kiknek választatásokat, a' Directorium semmit öröknek lenni ítélte. — *Carnotot* ámbár erőssen vadasszák is, de néki még is sohólt nyomába nem akadhatnak. Midőn *Barthelemy* Sept. 8 és 9-ke között való éjtszaka, a' számkivetés helye felé indittatott volna, a' régi hiveséges vén szolgája, reménytelenül elé-jövéen, az őriző katonák ötöt visszánem tudták kergetni, hanem ő is a' maga régi urát, a' nyomorúság helyére el-kisértte. — Emigrans Gróf *Montgaillard* *Párisban* el-fogattatott, a' hol napoként többen is kezdettenek árestáltatni. — A' *Svédziai* Király, a' Német Országi utjából, Sept. 3-kán érkezett-meg *Stockholmba*. — *Alsátziában* nagyon kezdettek az Emigransokat vadászni; *Francia* Országból pedig, a' halállal való büntetés féltelme miatt, sokan ki-kezdettenek takarodni. — Az *Angliai* Király 5-dik fíjáról Hertzeg *Adolfról* azt hirtelik, hogy a' *Prussiai* özvegy Hertzeg asszonyt, *Louisát* fogná magának házos társúl el-venni, kinek özvegyi tartására, elztendönként 30,000 tallérok fizettetnek. — *Irlándiában* és *Scotziában* is, még egészen helyre nem állott a' tsendesség. — *Edinburgtól* nem messze, a' *Trannentben* vólt nép fel-támodása, vérontás nélkül le nem tsendesítettetett. — Az *Amérikai* egyesült Statuok, és az *Angliai* Udvar között való egyet értes, a' Praesidensnek meg-változtatása által, semmi tsonkulást nem szenvedett. — Generál *Hoché* September. 19-ke előtt való éjtszaka, *Wetzlarban* meghólt.